

Betänkandet SOU 2020:16 ”Ett effektivare regelverk för utlänningsärenden med säkerhetsaspekter” (Ju 2020/01303/L4)

TU – Medier i Sverige har tagit del av rubricerat betänkande och får anföra följande.

Sammanfattning

- TU tillstyrker att det införs en ny lag om särskild kontroll av vissa utlänningar.
- TU är fortsatt kritiska till utformningen av ”samröresbrottet”, som grund för tillämpningen av den nya lagen eftersom oklarheterna kring att journalister ska riskera att omfattas kvarstår.

En helt ny lag

I betänkandet föreslås att den nuvarande lagen om särskild utlänningskontroll ska ersättas med en helt ny lag om särskild kontroll av vissa utlänningar. Lagen ska vara tillämplig på utlänningar som anses utgöra ett kvalificerat säkerhetshot.

Den nya lagen ges bland annat en tydligare struktur och en självständigare ställning i förhållande till andra lagar på området som utlänningslagen.

TU anser att det finns goda skäl för en mera överskådlig och ändamålsenlig reglering och kan därför tillstyrka att det införs en ny lag i sig.

Samröre med en terroristorganisation

En av grunderna för att enligt den nya lagen kunna utvisa en utlänning, hålla denne i förvar eller använda särskilda tvångsmedel är att denne ”kan antas komma att begå eller medverka till gärning för vilken ansvar enligt terroristbrottslagen (2021:000) kan följa”. Med detta åsyftas den nya terroristbrottslag som ska träda i kraft den 1 juli 2021.

TU noterar här att uttrycket ”kan antas” innebär ett lägre krav än den nuvarande lagens uttryck ”befaras” och att utrymmet för att utvisa personer därmed sannolikt ökar.

TU har under de tidigare lagstiftningsprocesserna på området flera gånger kritiserat utformningen av förbudet mot samröre med en terroristorganisation, vilket trädde i kraft så sent som den 1 mars 2020.

TU vill här understryka att TU självfallet anser att grov brottslighet, särskilt terrorhandlingar, ska förebyggas och lagföras. Sådana handlingar hotar att begränsa vår demokrati och våra fri- och rättigheter och det är viktigt att vi står emot dem. Men lika viktigt är det då också att vi, i vår iver att försvara det öppna samhället, upprätthåller dess grundläggande principer och inte stänger detsamma.

TU:s kritik – som även gällde ett tidigare förslag om ”deltagande” – har avsett det förhållandet att regleringen om ”samröre” i vissa fall kan komma att omfatta även journalisters verksamhet när de bevakar terroristorganisationer.

Det gäller särskilt som samröresbrottet kan komma att träffa konkreta situationer som en journalist befinner sig i vid en bevakning och granskning. Det kan exempelvis handla om det som kallas ”befattning med transportmedel” och som närmast skulle kunna vara ett oförutsett förstadium till något som sedan kan komma att utvecklas till ett brott, men där det aldrig funnits något uppsåt att stödja terroristorganisationens verksamhet som sådan.

Här kvarstår TU:s kritik. Det gäller särskilt mot bakgrund av att även Lagrådet kritiserat detta förhållande och TU vill därför uppmana regeringen att i det nu aktuella lagstiftningsärendet en gång för alla, uttryckligen och med tydlighet, klargöra och säkerställa att journalister och medieföretag inte omfattas av regleringen.

Stockholm 2020-07-01

TU – Medier i Sverige

Ewa Thorslund
vd

Per Hultengård
Jurist